

Jak rozwija się mowa?

Począwszy od życia płodowego dziecko rejestruje dźwięki z otoczenia, najlepiej zaś rozpoznaje głos matki.

Już w pierwszym miesiącu życia noworodek krzykiem, płaczem sygnalizuje swoje potrzeby.

Drugi, trzeci miesiąc to **okres głużenia**. Głużenie brzmi nieco jak gruchanie gołębia. To dlatego, że składają się na nie głoski tylnojęzykowe i gardłowe - k, g, ch. Dziecko wydaje dźwięki typu: „ga, aga, gha” głównie w chwilach dobrego samopoczucia. Kiedy dziecko głuży, trenuje też narządy mowy, przygotowując je na opanowanie bardziej zaawansowanych umiejętności na drodze rozwoju mowy.

Szósty miesiąc życia to **okres gaworzenia**, czyli powtarzania ciągów sylabowych typu: „ba-ba, ma-ma, ta-ta”. Niemowlę coraz lepiej rozumie mowę, reaguje na swoje imię oraz ton głosu. Ta "mowa" jest dla dziecka intencjonalna, pojawia się w momentach, gdy maluchowi jest przyjemnie, ma dobry humor. Jednak to, co wymawia dziecko, nie ma jeszcze znaczenia.

Jeśli maluch kończy szósty miesiąc życia i nie zapowiada się, by w najbliższym czasie miał wykształcić umiejętność gaworzenia, nie należy zwlekać z wizytą u logopedy. Logopeda to jednak nie jedyny specjalista, który może zdiagnozować Wasze dziecko. Być może za brak gaworzenia odpowiadają problemy ze słuchem albo zaburzenia neurologiczne, dlatego warto udać się też na badanie słuchu i konsultację u neurologa dziecięcego.

Pod koniec pierwszego roku życia wymienia kilka prostych słów, wykonuje polecenia związane z konkretną sytuacją.

Drugi rok życia to **okres burzliwego rozwoju mowy**. Dziecko wiele już rozumie, ale jeszcze nie wszystko jest w stanie powiedzieć. Tworzy własne odpowiedniki słów lub skróty wyrazów, które mają mu ułatwić porozumiewanie się z innymi.

Kiedy dzieci mówią na tym etapie, dorośli mają zwykle wiele frajdy - to właśnie czas zabawnych konstrukcji językowych i budowania neologizmów. Warto je zapisywać jako pamiątkę na przyszłość!

To, kiedy dziecko zaczyna mówić pierwsze słowa, zależy też od płci. Statystycznie dziewczynki rozwijają tę umiejętność o 1-2 miesiące wcześniej niż chłopcy. W związku z tym u chłopców pierwsze słowa mają prawo pojawić się dopiero w 13.-14. miesiącu życia.

W **okresie przedszkolnym** maluch rozwija możliwości językowe poprzez: wzbogacanie zasobów słów, poznawanie i stosowanie form gramatycznych, prowadzenie dialogów.

Dziecko:

- **trzyletnie** wykorzystuje w swojej mowie głoski: „p, b, m, f, t, d, ch, ń, k, g, l” oraz „ś, ź, ć, dź”.
- **czteroletnie** – oprócz wyżej wymienionych, wymawia głoski syczące: „s, z, c, dz”.
- **pięcioletnie** – dodatkowo jeszcze głoski „sz, ż, cz, dż” oraz głoskę „r”.
- **sześcioletek** buduje swobodne wypowiedzi, prawidłowe pod względem gramatycznym, używając właściwie wymawianych głosek.

Należy zwrócić na to uwagę, że każde dziecko rozwija się indywidualnie. Niektóre dzieci wcześniej zaczynają posługiwać się prawidłową mową we wszystkich jej aspektach, inne trochę później.